

Срібна А.І.

студентка 1-го курсу магістратури факультету цивільної та господарської юстиції Національного університету «Одеська юридична академія»

ДОСВІД АДВОКАТУРИ ТУРЕЧЧИНИ ТА МОЖЛИВІСТЬ ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ

Одним із важливих соціально-правових інститутів Турецької Республіки є адвокатура. За аналогією із вітчизняною адвокатурою, діяльність турецьких адвокатів також спрямована на захист прав і свобод клієнта. Разом з тим, як і в кожній державі, у Туреччині є свої особливості організації та діяльності адвокатури, що обумовлені історичними та культурними аспектами. Враховуючи те, що у вітчизняній правовій системі даний інститут знаходиться у стані становлення, видається доцільним проаналізувати досвід вищевказаної зарубіжної держави та з'ясувати можливості його застосування в Україні.

Перш за все, на мою думку, варто відмітити, що адвокатура, як й історія Турецької Республіки є доволі давньою. Однак, неофіційно днем створення національної адвокатури досліджуваної держави є 13 січня 1976 року – день прийняття окремого регламенту про адвокатуру, відповідно до якого послугами адвокатів могли користуватись усі громадяни тогочасної Османської імперії [2, с. 16]. Сучасний порядок організації та діяльності адвокатури регламентовано Законом Туреччини «Про адвокатуру» № 1136 від 19 березня 1969 року, який складається із 13 глав [1].

Характеризуючи безпосередньо особливості організації та діяльності адвокатури, слід вказати, що у відповідності до статей 1-2 вищевказаного нормативно-правового акту, адвокатура одночасно має два статуси, а саме: є і державним органом, і незалежною професією.

Процес прийняття до турецької адвокатури регулюється другою главою Закону Туреччини «Про адвокатуру». Зокрема, у статтях 3-10 цього акту, вказується, що особа, яка бажає отримати статус адвоката в Туреччині повинна бути турецьким громадянином, випускником турецької юридичної школи (якщо навчання на юриста відбувалося за кордоном, необхідно здати різницю предметів відповідно до турецької програми), мати стаж юридичної роботи не менше одного року, пройти стажування, бажано проживати на території тієї регіональної асоціації адвокатів, до якої подається заява. Окрім того, слід відмітити, що не може претендувати на отримання статусу адвоката особа, яка:

- займається торгівлею, чи іншим бізнесом, який несумісний з професією адвоката;
- є членом парламенту, загальних або муніципальних зборів;
- є працівником суду, арбітражним керуючим, виконавцем судових рішень;

- є членом, партнером або учасником господарських товариств;
- є головою, членом чи аудитором наукових та політичних організацій;
- має право власності на журнали та газети [1].

Разом з тим, Закону Туреччини «Про адвокатуру» не вказує жодних обмежень щодо зайняття адвокатською діяльністю для осіб, які мають не зняту або непогашену судимість; жодним чином не вказуються вимоги щодо психічного та фізичного стану здоров'я.

В цілому, особа, яка задовольняє усі вищенаведені умови має право звернутися до колегії адвокатів за придбанням статусу адвоката, яке має бути розглянуте протягом місяця. При цьому, варто відмітити цікаву особливість: неотримання відповіді протягом місяця означає відхилення запиту колегією, яке протягом 15 днів може бути оскаржене в Асоціації адвокатів Туреччини.

Особа, що задовольняє цим умовам, має право звернутися до колегії адвокатів за придбанням цього статусу (стаття 6 Закону про Адвокатуру Туреччини). Колегія протягом місяця повинна дати відповідь. Якщо рішення дано протягом терміну, запит адвоката не вважається відхиленням (конклюдентні дії). Неотримання відповіді протягом місяця означає відхилення запиту колегією [1].

Турецьким адвокатам дозволено здійснювати свою діяльність по всій території держави, у разі реєстрування у відповідній регіональній колегії. Формами здійснення такої діяльності є індивідуальна адвокатська діяльність, адвокатське партнерство та адвокатське бюро, яке має включати в себе мінімум 30 юристів. На мою думку, також варто відзначити існування в Туреччині так званої «адвокатської монополії», яка передбачає, що представляти або захищати особу в суді, створювати та надавати відповідні процесуальні документи має право лише адвокат.

Основним органом, який регулює здійснення адвокатської діяльності є Асоціація адвокатів Туреччини. За своїм статусом остання є державним органом, який окрім вирішення питань щодо захисту загальних інтересів членів адвокатських колегій та етики, порядку та традицій професії, вжиття заходів для заохочення та забезпечення розвитку адвокатів у цій професії, може також накладати дисциплінарні стягнення на адвокатів [1].

Окремо, на мою думку, варто звернути на таку особливість турецької адвокатури як гонорар. Зокрема, існує мінімальний тариф на послуги адвоката – мінімальний відсоток від суми позову, що визначає розмір гонорару. Даний відсоток кожного року визначається Міністерством юстиції спільно з Асоціацією турецьких адвокатів та напряду залежить від складності справ (у 2020 році – 11,28 %). Така практика, на мою думку, є доволі позитивною, адже в такому разі враховуються інфляційні зміни. Окрім того, слід зазначити, що мінімальний гонорар не залежить від успішного завершення процесу та виплачується після завершення роботи адвоката. Максимальний гонорар може складати до 25% від суми позову, а якщо клієнтом не було

визначено розмір гонорару, то суд визначає його самостійно, оцінюючи обсяг робіт та кінцевий успіх у справі [1].

Дослідивши досвід Турецької Республіки щодо організації та діяльності адвокатури, на мою думку, лише окремі його аспекти буде доречно застосувати в Україні. Зокрема, варто врахувати існування адвокатської монополії, яка окрім досліджуваної держави, існує в більшості європейських держав та вважається прогресивним та ефективним кроком щодо надання якісної правової допомоги клієнтам, та не скасовувати існуючу монополію в Україні, попри бажання окремих політиків. Також, на мою думку, варто запозичити турецькі норми щодо встановлення мінімального розміру гонорару, адже в Україні нині він не визначений, що негативно може відобразитись на адвокатській практиці

Підсумовуючи всі вищезазначені положення, на мою думку, можна зробити наступні висновки. Організація та діяльність адвокатури в Туреччині має свої особливості, які з однієї сторони є доволі суперечливими (відсутність норм про неможливість отримання статусу адвоката судимою чи неосудною особою), а з іншої доволі прогресивними (адвокатська монополія, мінімальний розмір гонорару). В цілому, адвокатська діяльність у досліджуваній державі має належну якість, а окремі аспекти її нормативного регулювання можуть бути імплементовані у вітчизняне законодавство.

Список використаної літератури:

1. Про адвокатуру: Закон Туреччини № 1136 від 19 березня 1969 року
URL: <https://www.barobirlik.org.tr/Avukatlik-Kanunu>
2. Юнусов А.С., Казнаев А.О. Адвокатура Туреччини // Євразійська адвокатура. 2016. № 2(21) С. 16-22.

Науковий керівник: старший викладач кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» ***Нестерчук Лілія Петрівна***